

Metodika
psychologického vyšetření
k ověření osobnostních předpokladů pro výkon funkce soudce

(§ 17 a § 30 vyhlášky č. 516/2021 Sb.)

Tato metodika Justiční akademie upravuje postup při psychologickém vyšetření k ověření osobnostních předpokladů pro výkon funkce soudce. Obdobně se postupuje i při psychologickém vyšetření uchazečů o pozici justičního kandidáta. Psychologickým vyšetřením se pro účely této metodiky rozumí **psychodiagnostické vyšetření**, jehož účelem je vyloučení kognitivních, osobnostních a motivačních charakteristik, které nejsou v souladu s požadavky na výkon funkce soudce.

1. Kvalifikace vyšetřujících osob

Pro účely psychologického vyšetření se stanovují dvě kvalifikační úrovně: „odborný garant“ a „psycholog asistent“. Odborný garant zodpovídá za náležité provedení psychologického vyšetření a jeho závěry. Psycholog asistent je oprávněn vyšetření vykonat, ovšem jeho závěry musí být potvrzeny odborným garantem.

Kvalifikační požadavky na pozici „odborný garant“ se stanovují takto:

- ukončené vysokoškolské vzdělání – jednooborová psychologie nebo všeobecné lékařství
- atestace z klinické psychologie nebo atestace II. stupně z psychiatrie
- praxe v oblasti profesní diagnostiky zvláštních speciálních profesních činností (např. řidiči, policisté, žadatelé o zbrojní průkazy)
- praxe s aplikací psychologie nebo psychiatrie v oblasti práva a justice
- pokročilé znalosti psychodiagnostických metod doložitelné absolvováním odborných kurzů

Kvalifikační požadavky na pozici „psycholog asistent“ se stanovují takto:

- ukončené vysokoškolské vzdělání ve studijním programu psychologie (jednooborová); výjimku schvaluje odborný garant
- praxe v oboru psychologie dospělých osob minimálně 5 let
- praxe v oblasti profesní diagnostiky zvláštních speciálních profesních činností (např. řidiči, policisté, žadatelé o zbrojní průkazy)
- odborné znalosti týkající se aplikace psychologie v oblasti práva a justice
- odborné znalosti v oblasti psychologie práce
- pokročilé znalosti psychodiagnostických metod doložitelné absolvováním odborných kurzů

Další společné dodatečné požadavky pro pozice „odborný garant“ a „psycholog asistent“: schopnost koncepčního myšlení a plánování, vstřícné jednání, samostatnost, spolehlivost, přesnost a časová flexibilita, počítačová a informační gramotnost na pokročilé úrovni.

2. Podmínky a průběh psychologického vyšetření

Součástí přihlášky k výběrovému řízení na pozici justičního kandidáta a na funkci soudce je lékařská zpráva o způsobilosti k výkonu funkce soudce ne starší než 3 měsíce (§ 13 odst. 5 písm. c) a § 26 odst. 5 písm. d) vyhlášky č. 516/2021 Sb.). Lékařskou zprávu nemusí uchazeč při provádění psychologického vyšetření již znovu předkládat.

Vyšetření je prováděno nestranně, objektivně, vyšetřující osoba nesmí mít žádnou vazbu na vyšetřovaného. Pokud vyšetřující osoba takovou vazbu zjistí, je povinna ji oznámit svému nadřízenému, který zvolí další postup.

Psychologické vyšetření má dvě části:

- 1) Písemná část** je založená na psychologických testech, které splňují požadavky uvedené pod bodem 3. Tuto část vyšetření je možné realizovat skupinovou formou a probíhá na počítačích.
- 2) Osobnostní rozhovor s uchazečem**, který vychází z výsledků písemných psychologických testů a je zaměřen zejména na:
 - a. dosavadní osobní a akademickou kariéru,
 - b. protektivní a rizikové faktory v anamnéze uchazeče,
 - c. dosavadní pracovní zkušenosti,
 - d. postoje k oblasti justice a společnosti,
 - e. motivaci k výkonu funkce soudce.

Zpráva z psychologického vyšetření odpovídá aktuální situaci uchazeče a zadavatel vyšetření si je vědom predikčních limitů tohoto vyšetření.

K řádné realizaci vyšetření je nutná aktivní a ochotná spolupráce uchazeče. Nebude-li taková spolupráce poskytnuta, bude vyšetření uzavřeno výsledkem „nedoporučuje se“. Stejně bude postupováno v případě, bude-li zjištěno, že údaje uváděné žadatelem jsou v rozporu s objektivně dostupnými informacemi.

Z osobnostního rozhovoru s uchazečem je pro účely zajištění transparentnosti výběrového řízení a případného následného přezkumu výsledku psychologického vyšetření (bod 6 metodiky) pořizován audiozáznam. Souhlas s pořizováním audiozáznamu stvrzuje účastník před zahájením osobnostního rozhovoru svým podpisem. Odmítne-li účastník pořizování audiozáznamu, vzdává se

tím v případě nedoporučujícího výsledku možnosti podat žádost o přezkum výsledku psychologického vyšetření.

3. Obecné požadavky na psychologické vyšetření uchazečů o funkci soudce

Psychologické vyšetření může proběhnout pouze za předpokladu použití metod, které splňují mezinárodně akceptované testovací požadavky, a to zejména:

- použité testy vycházejí pouze ze známých a obecně přijímaných konstruktů a teorií dostupných v odborné literatuře,
- empirické testování: teorie nebo metody musí být falzifikovatelné, vyvratitelné a opětovně testovatelné,
- závěry se musí bez výhrady opírat o odbornou literaturu, nikoliv o dojem vyšetřující osoby,
- metody musí mít aktuální nebo odbornou veřejností akceptovatelné normy a mechanismy jejich kontroly,
- k metodám je k dispozici testový manuál/publikace,
- test je použitelný pro účely, pro které se bude používat, jestliže lze jeho zařazení odborně odůvodnit na základě výše uvedených požadavků,
- v případě všech psychologických testů je psycholog asistent oprávněn je administrovat a vyhodnocovat pouze v případě, že k nim má specializovanou odbornou způsobilost, případně je vyhodnocuje pod dohledem odborného garanta.

4. Výsledek psychologického vyšetření, jeho platnost a možnost jeho opakování

Výsledek psychologického vyšetření je vždy kombinací výsledků testových metod a rozhovoru s uchazečem a musí se zakládat na komplexním posouzení uchazeče.

Výsledek psychologického vyšetření uchazeče se hodnotí stupni:

- doporučuje se
- nedoporučuje se

Vzor psychologického posudku uchazeče o výkon funkce soudce je uveden v příloze této metodiky (viz Příloha č. 1).

Podmínkou platnosti výsledku psychologického vyšetření je jeho potvrzení odborným garantem.

Opakování psychologického vyšetření je možné nejdříve po 1 roce od data provedení posledního psychologického vyšetření, a to pro účely jiného výběrového řízení. V případě opakování psychologického vyšetření musí být u ústního pohovoru přítomen kromě vyšetřující osoby i odborný garant.

5. Uznatelnost výsledků psychologického vyšetření

Výsledky vyšetření realizovaného od 1. 1. 2022 psychologickým centrem Justiční akademie v rámci výběrových řízení na pozici justičního kandidáta, funkci soudce, pozici právního čekatele a funkci státního zástupce jsou vzájemně uznatelné.

Vykonává-li uchazeč přihlášený do probíhajícího výběrového řízení na pozici justičního kandidáta nebo na funkci soudce aktuálně funkci státního zástupce, nemusí psychologické vyšetření podstupovat.

Uchazeč nemusí podstoupit psychologické vyšetření v případě, že takové vyšetření realizované pracovištěm, které vybralo ministerstvo k provádění psychodiagnostických vyšetření v rámci výběru uchazečů o funkci soudce, absolvoval s výsledkem „doporučuje se“ nebo „doporučuje se s výhradou“ v předchozích 5 letech před podáním přihlášky do výběrového řízení na pozici justičního kandidáta nebo na funkci soudce; to neplatí, pokud uchazeč trvá na podstoupení nového vyšetření (§ 47 odst. 4 vyhlášky č. 516/2021 Sb.).

6. Přezkum výsledku psychologického vyšetření

Každý účastník – vyjma uchazeče, který odmítne pořízení audiozáznamu osobnostního rozhovoru dle bodu 2 – může do 10 dnů od doručení výsledku vyšetření podat návrh na jeho přezkum. Za tímto účelem Justiční akademie zřizuje kolegium složené tří nezávislých psychologů a psychiatrů. Kolegium případ prostuduje, a to na základě výsledků písemné části psychologického vyšetření a podkladů od vyšetřující osoby provádějící osobnostní rozhovor s účastníkem, a vydá konečné stanovisko. Konečné stanovisko již nelze přezkoumat.

7. Ukládání písemných testů a výsledků psychologického vyšetření

Výsledky psychologických testů jsou po vypršení lhůty 10 dnů pro podání návrhu na přezkum z testovacího systému vymazány. Byl-li podán návrh na přezkum výsledku psychologického vyšetření, není výsledek písemného testu tohoto uchazeče vymazán před rozhodnutím kolegia o tomto návrhu. Obdobně se postupuje i v případě audiozáznamu uvedeného v bodě 2.

Psychologické posudky uchazečů s uvedením doporučujícího nebo nedoporučujícího výsledku archivuje Justiční akademie v souladu se svým spisovým řádem (S-06/2016-JA).

PSYCHOLOGICKÝ POSUDEK UCHAZEČE O VÝKON FUNKCE SOUDCE

Jméno a příjmení uchazeče:

Unikátní číselný kód uchazeče z písemné části výběrového řízení:

Datum narození:

Trvalé bydliště:

ÚČEL PSYCHOLOGICKÉHO VYŠETŘENÍ:

OVĚŘENÍ PSYCHOLOGICKÝCH PŘEDPOKLADŮ PRO VÝKON FUNKCE SOUDCE

Metodologie:

Výsledek vyšetření a odůvodnění:

Hodnocení uchazeče:

a) doporučuje se

b) nedoporučuje se

.....
datum vydání

.....
psycholog asistent / odborný garant